

PRINTEN IN ORIFIN.....	2
Keuze bij uitvoer voor printer, scherm, bestand of CSV-file.....	2
Uitvoer naar scherm.....	2
Uitvoer naar bestand.....	2
Uitvoer naar een Windows-printfile.....	2
Uitvoer naar CSV-file.....	2
Opbouw printspool-bestand.....	2
Instellingen printer.....	3
Aanmaken ORIfin-printbestand.....	3
Verwerken ORIfin-printbestand.....	3
Standaard-settings.....	3
Printerkeuze.....	3
ORIfin standaardprinter.....	3
Standaard-lettertype.....	3
Extra ruimte tussen de regels.....	4
Marges in % t.o.v. pagina.....	4
Extra gegevens m.b.t. printuitvoer naar scherm.....	4
Tabbladen meelopen met schermuitvoer.....	4
Cursor meelopen met schermuitvoer.....	4
Log scherm-printercommando's.....	4
Aantal printbladen per tabblad.....	4
Lettergrootte: standaard maal vergroten.....	4
Printerdriver bij schermuitvoer.....	5
Technische details.....	5
Letterbreedte ORIfin-lijsten.....	5
Tips voor een leesbare uitvoer.....	5
PRINT-UITVOER NAAR SCHERM.....	6
Algemeen.....	6
De schuifbalk.....	6
Groter / kleiner.....	6
Onderbreken.....	7
Na onderbreken.....	7
verder.....	7
afbreken.....	7
Blad en cursor volgen.....	7
Zoeken.....	8
Afdrukken klaar.....	8
terug naar vragen.....	8
Welke printerdriver wordt gebruikt?.....	8

PRINTEN IN ORIFIN

Keuze bij uitvoer voor printer, scherm, bestand of CSV-file

Bij print-uitvoer heeft u de keuze om die uitvoer naar een printer te sturen via de Windows-printerkeuze, naar het scherm, naar een ASCII-tekstbestand en in enkele gevallen naar een CSV-bestand. Aangezien ORIfin bij uitvoer naar het scherm de printeruitvoer simuleert, moet ORIfin bij uitvoer naar het scherm ook weten voor welke printer deze uitvoer gesimuleerd moet worden. Dit geldt met name voor de formulierkeuze. Uitvoer naar A4-landscape zal er bijvoorbeeld anders uitzien dan uitvoer naar een A4-portrait.

Uitvoer naar scherm

Bij print-uitvoer naar scherm zullen een aantal zaken goed op elkaar ingespeeld moeten zijn. U heeft namelijk te maken met de volgende aspecten: 1) ORIfin en met name de algemene printroutine; 2) uw versie van Windows; 3) de printerdriver van uw printer; 4) de (on)mogelijkheden van uw beeldscherm en beeldschermkaart; 5) de printer zelf.

De printer zelf is in feite nog het minst belangrijke aspect, hoewel het wel kan zijn dat u door een bepaalde instelling in de printer (wellicht zonder het te weten) de printer-driver op een dusdanige wijze beïnvloedt dat deze voor uw idee onverwachts reageert.

Een bekend probleem kan zijn dat de printer toch gaat printen, terwijl u de uitvoer naar het scherm stuurt. Dit heeft dan te maken met het feit dat u vergeten hebt om bij de Windows-instellingen van de printer aan te geven dat het printen pas gestart mag worden als de laatste pagina naar de printer is gestuurd.

Zie voor details verderop in deze handleiding.

Uitvoer naar bestand

Als u kiest voor uitvoer naar een bestand, dan zal dit een tekstbestand zijn met informatie die gelijk is aan hetgeen u op de printer of het beeldscherm zou zien. Aangezien verdere stuurcommando's in dat bestand ontbreken, is die indeling handig voor het inlezen in een tekstverwerker of iets dergelijks. Het is niet aan te bevelen een dergelijk bestand alsnog rechtstreeks naar de printer te sturen.

Uitvoer naar een Windows-printfile

Als in eerste instantie voor uitvoer naar een printer wordt gekozen, kan op het Windows-printerkeuze-scherm alsnog worden gekozen voor uitvoer naar een bestand. Dat is echter een bestand inclusief de complete printer-aansturing en dus anders dan het ASCII-tekstbestand waar u direct al voor kunt kiezen. Dit printbestand is alleen geschikt om rechtstreeks naar een printer te sturen.

N.B.! Deze optie zal in een volgende versie van ORIfin wellicht komen te vervallen.

Uitvoer naar CSV-file

Enkele print-programma's hebben ook de mogelijkheid om uitvoer aan te maken in de vorm van een CSV-file, met name voor gebruik in een spread-sheet. Anders dan bij de reguliere keuze tussen printer, scherm of bestand wordt er bij deze CSV-optie echter een ander deel van het programma aangestuurd en zal de uitvoer dan ook een geheel andere indeling hebben.

Opbouw printspool-bestand

Zowel bij uitvoer naar een printer als bij uitvoer naar het scherm zal een "printspool-bestand" worden aangemaakt als tussenvorm tussen het printprogramma en de printer c.q. het scherm. Het verschil is dat bij het afsluiten van de uitvoer naar het scherm het printspool-bestand altijd wordt weggehaald **voordat** de printerspooler het bestand overneemt. Als u ziet dat er een printspool-bestand wordt aangemaakt **tijdens** de verwerking, dan klopt dat dus. Haal dat bestand niet weg en probeer ook niets anders te doen met dat bestand, zoals (uit nieuwsgierigheid) vervroegd opstarten om te printen. (Zie ook "Instellingen printer".)

Instellingen printer

Op uw PC is het binnen Windows mogelijk om bij printer-instellingen iets aan te geven over het moment waarop de printer moet starten met daadwerkelijk printen. U heeft daarbij de keuze tussen "Start printen nadat het **eerste** blad naar de printer is gestuurd" en "Start printen nadat het **laatste** blad naar de printer is gestuurd." Om goed met ORIfin te kunnen werken, moet u dat laatste kiezen.

N.B.! Kiest u voor "Start printen nadat het eerste blad naar de printer is gestuurd" en u kiest voor uitvoer naar scherm, dan zal de werkelijke print-uitvoer al starten voordat ORIfin de kans krijgt om het print-bestand weg te halen.

Voor beheerders: Misschien heeft u een gegronde reden om toch te kiezen voor "Start printen nadat het eerste blad naar de printer is gestuurd". U kunt dan proberen om ORIfin alsnog juist met die printer te laten werken bij uitvoer naar scherm door in de set-up van ORIfin bij de printer aan te vinken: "Gebruik maken van tussenbestand". De juiste werking van één en ander valt dan echter buiten onze verantwoording!

Aanmaken ORIfin-printbestand

Hiervoor zijn dus mogelijkheden genoemd waarbij een printuitvoer diverse richtingen uit gestuurd kan worden. Er zijn echter ook programma's binnen ORIfin die niet direct printen, maar een ORIfin-printbestand aanmaken dat later verwerkt wordt. Dat is bijvoorbeeld het geval bij programma's die het niet zouden kunnen verdragen als een printerstoring voor onderbreking van de werkzaamheden zou zorgen. Een goed voorbeeld hiervan is het systeemprogramma dat de database reorganiseert en daarnaast meldingen maakt over eventuele onvolkomenheden in de database.

Verwerken ORIfin-printbestand

Dergelijke printbestanden worden altijd direct NA afloop van het aanmaak-programma alsnog geprint. Dit gaat via programma "Verwerk ORIfin-printbestand". Een bijkomend voordeel van deze methode is dat het printbestand te allen tijde nogmaals afgedrukt kan worden.

Standaard-settings

In programma "Algemene set-up ORIfin" kunt u enkele zaken instellen met betrekking tot uitvoer naar de printer. Het betreft hier de volgende zaken:

Printerkeuze

Als u hier kiest voor "ORIfin standaardprinter" zal niet telkens de vraag worden gesteld naar welke printer de uitvoer gestuurd moet worden. Daarvoor wordt dan altijd de ORIfin standaardprinter genomen. (Zie ook de volgende keuze.)

ORIfin standaardprinter

U kunt hier de ORIfin standaardprinter gelijk stellen aan de standaardprinter in Windows, of een andere printer kiezen.

Standaard-lettertype

Kies hier het lettertype wat u standaard wilt gebruiken voor uw lijstuitvoer. Hier krijgt u alleen de lettertypes te zien die "fixed" zijn (dus niet proportioneel) en waarvan duidelijk is dat ze een gelijk beeld te zien geven op de printer en het beeldscherm.

Als uw uitvoer wordt aangemaakt via een lijstdefinitie van de lijstgenerator, kunt u in detail per item kiezen welk lettertype gebruikt moet worden inclusief kleur en eventuele attributen.

Extra ruimte tussen de regels

Sommige lettertypes (zoals Lucida Console) geven standaard weinig ruimte tussen de regels, waardoor de lijsten er te druk uit gaan zien. Hier kunt u aangeven (in procenten ten opzichte van de printregel) hoeveel extra ruimte er tussen de regels vrij moet blijven.

Marges in % t.o.v. pagina

Net als bij een tekstverwerker kunt u in ORIfin aangeven (in procenten) wat de vrije marges zijn voor de zijkanten, de bovenkant en de onderkant van het papier.

Extra gegevens m.b.t. printuitvoer naar scherm**Tabbladen meelopen met schermuitvoer**

Hier kunt u aangeven of bij uitvoer naar het scherm telkens het meest actuele blad moet worden weergegeven of dat het scherm op het blad kan blijven staan waar het met de hand is op gezet.

Advies: Aangezien dit vertragend werkt, adviseren wij u om hier te kiezen voor "Nee".

Cursor meelopen met schermuitvoer

Hier kunt u aangeven of de cursor steeds bij het meest actuele item moet blijven dat op het scherm wordt toegevoegd. Dit kan alleen als ook het meest actuele blad wordt weergegeven.

Advies: Aangezien dit, net als "blad meelopen", vertragend werkt, adviseren wij u om hier ook te kiezen voor "Nee".

Log scherm-printercommando's

ORIfin houdt standaard een logfile bij waarin alle belangrijke systeemfuncties worden vastgelegd. Wilt u dit ook voor alle opbouw- en afbreek-commando's doen voor het printen, geef dat hier dan aan. Dit loggen kan van belang zijn als er stelselmatig iets fout gaat bij de start of het afsluiten van het printen.

Aantal printbladen per tabblad

Bij het sturen van print-uitvoer naar het beeldscherm wordt de uitvoer naar tab-bladen gestuurd. Elk tab-blad kan meerdere pagina's print-uitvoer bevatten. Hoeveel pagina's dat moeten zijn, geeft u hier op. Ons advies is om 1 blad per tabblad op te geven.

Lettergrootte: standaard maal vergroten

Bij het sturen van print-uitvoer naar het beeldscherm wordt in eerste instantie dezelfde lettergrootte aangehouden als die van de printer. Tijdens het sturen van die informatie naar het scherm kan die informatie op het scherm worden vergroot of verkleind. Als u standaard alle informatie direct al groter wilt hebben alsof er dus al een aantal keer op de knop "Groter" is gedrukt, geef dat hier dan op.

Tip: in de praktijk kunt u hier het beste 2 opgeven, maar de optie die voor u het beste is kan afhangen van uw beeldscherm.

Printerdriver bij schermuitvoer

Normaal gesproken zult u bij uitvoer naar het scherm gebruik maken van dezelfde printerdriver als bij uitvoer naar de printer. Het kan echter zijn dat uw printerdriver problemen geeft zodra er informatie naar het scherm wordt gestuurd. Als dat zo is, geef dan hier op dat u gebruik wilt maken van een andere printerdriver. Een printerdriver die voor dit doel goed kan worden gekozen is de "Microsoft XPS Document Writer".

Technische details

Op deze plaats kunt u enkele zaken aanpassen om de print-routine van ORIfin te "fine tunen". Wijzig alleen gegevens in overleg met ORIfin Holland / Sweden.

Letterbreedte ORIfin-lijsten

Behalve bij lijsten die via een lijstdefinitie worden geprint, zal ORIfin bij uitvoer naar de printer proberen om automatisch het grootste lettertype te kiezen dat binnen de opgegeven mogelijkheden past. Zo zal een "landscape"-lijst in een groter lettertype worden afgedrukt als dezelfde lijst in "portrait".

Tips voor een leesbare uitvoer

- Veel programma's hebben de mogelijkheid om diverse opties al dat niet af te drukken. Hoewel het technisch mogelijk is om al die opties te kiezen, zal de lijst minder goed leesbaar worden. Kies daarom telkens met zorg uit wat u ECHT op de lijst wilt zien.
- Worden de letters te klein op een portrait-lijst (staand A4), stel de printer dan in op landscape (liggend A4). U krijgt dan meer bladen, maar wel een lijst die leesbaar is.
- Worden de letters te klein, kijk dan eens of u de vrije marges links en rechts kleiner in kunt stellen. Standaard staan ze vrij ruim ingesteld om aan alle kanten van het papier een flinke vrije ruimte te hebben. Wellicht heeft u dat niet nodig.
- Is een lijst niet goed leesbaar, ga dan eens kijken of u beter een ander standaard lettertype kunt kiezen.

N.B. Normaal gesproken zullen bij die keuze alleen niet-proportionele lettertypes worden aangeboden. Als een proportioneel lettertype (dit wil zeggen: de letters hebben een verschillende breedte) in Windows onjuist is gedefinieerd, kan het zijn dat een dergelijk type ook in het keuze lijstje voor de printer staat. Kies zo'n lettertype niet, want de uitvoer zal onleesbaar worden.

- Wilt u bepaalde uitvoer in een tekstverwerker opnemen, kies dan voor uitvoer naar een tekstbestand. Een dergelijk bestand is goed in te lezen.

PRINT-UITVOER NAAR SCHERM

Algemeen

Bij het sturen van printuitvoer naar scherm wordt de uitvoer weergegeven via tabbladen. Normaal gesproken zal elk tabblad één printpagina bevatten. De tabs van de tabbladen bevatten dan de paginanummers.

U kunt er echter ook voor kiezen om meerdere print-pagina's op één tabblad uit te voeren. De tabs van de tabbladen bevatten dan de paginanummers van de eerste pagina van het tabblad voorafgegaan door de tekst "v.a.".

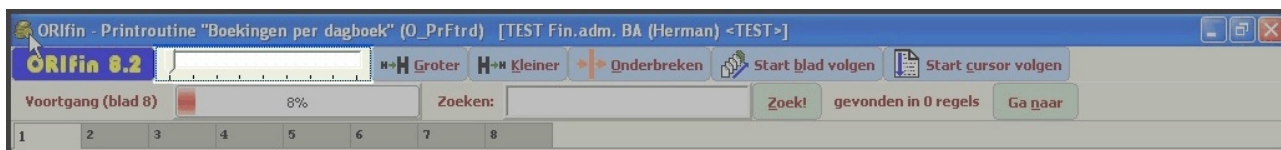
De instelling hoeveel print-pagina's u per tabblad wilt hebben wordt vastgelegd in programma "Algemene set-up ORlfin".

Als de uitvoer naar het scherm wordt gestuurd, ziet de bovenkant van het scherm er als volgt uit:

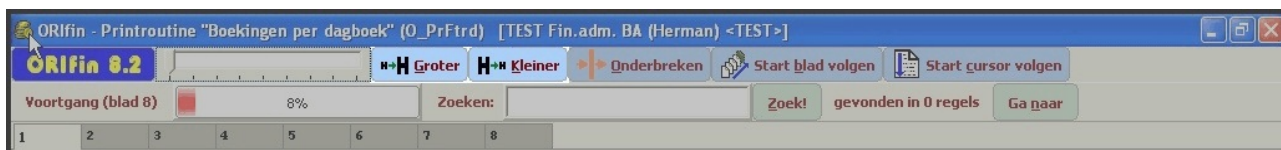
We gaan nader in op de details van dit scherm.

De schuifbalk

Via de schuifbalk kunt u zeer snel door de diverse tabbladen heenlopen. Wilt u meer in detail treden, kies dan een tabblad door op de tab te klikken.

Groter / kleiner

Via de toetsen "groter" / "kleiner" kunt u de letters op het scherm groter of kleiner laten worden. Zodra het weergegeven begint, wordt een standaard grootte gekozen die u kunt aanpassen in programma "Algemene set-up ORlfin".

- N.B. Maakt u eerst de tekens kleiner en daarna weer groter, dan zal vaak de scherpheid achteruit gaan.
- Het verkleinen van reeds weergegeven gegevens gebeurt op een heel andere wijze dan het direct kleiner weergegeven van nieuwe gegevens. Bij het verkleinen en vergroten van reeds weergegeven gegevens kunnen afrondingsverschillen ontstaan, waardoor onder andere ongelijke tussenruimtes kunnen ontstaan tussen de printregels.

Onderbreken

Als u op de “onderbreken”-toets drukt, stopt het programma met weergeven op het scherm. Het bovenste deel van het scherm verandert dan enigszins en ziet er dan als volgt uit:

Na onderbreken

De toets “onderbreken” is nu verdwenen. In de plaats daarvan zijn de toetsen gekomen:

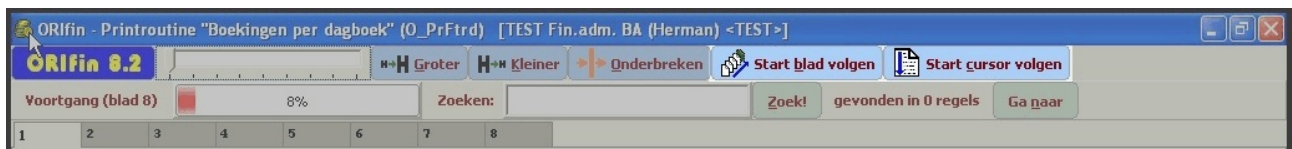
verder

Het programma gaat verder waar het gebleven was toen u op de “onderbreken”-toets drukte.

afbreken

Het printen wordt direct gestopt en het programma gaat terug naar het scherm waar vanaf het printen was opgestart.

Blad en cursor volgen

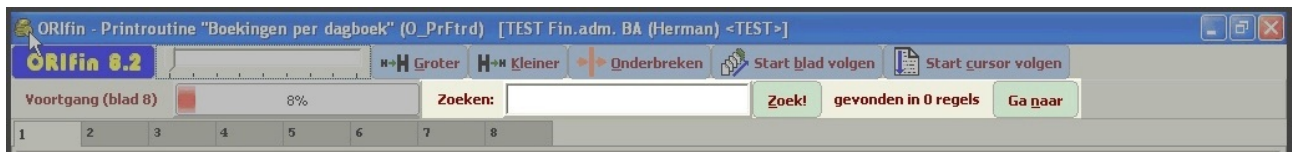

Kiest u voor “Start blad volgen”, dan zal telkens het tabblad actief worden dat net wordt opgebouwd. U ziet dan steeds de meeste actuele gegevens op het scherm verschijnen, met als nadeel dat de uitvoer er behoorlijk door wordt vertraagd.

Kiest u daarnaast ook voor “Start cursor volgen”, dan zal de laatst weergegeven tekst steeds in beeld blijven, zelfs als het blad te groot is voor het scherm. Deze keuze werkt nog meer vertragend dan alleen de keuze “Start blad volgen”.

De beginstand van deze beide opties kunt u vastleggen in programma “Algemene set-up ORIfin”.

Zoeken

U kunt zoeken door de hele uitvoer. Geef daarvoor het zoekgegeven op en druk op de toets “Zoek!”. Rechts naast de zoek-knop zal het programma aangeven hoe vaak uw zoekgegeven is gevonden. Via de knop “Ga naar ..” kunt u dan gaan naar het gevonden zoekgegeven. Telkens als u op die knop drukt zal het programma naar het volgende gevonden zoekgegeven gaan.

→ Tip! Zoekt u naar een exact bedrag, geef dat bedrag dan op MET een voorliggende spatie. U voorkomt daarmee dat het programma ook de bedragen zal vinden die eindigen op het door u gezochte gegeven.

Afdrukken klaar

Als het programma klaar is met de verwerking ziet u het bovenstaande scherm in de kop van uw beeldscherm verschijnen. Er zijn dan enkele keuzes afgevallen en er is één keuze bijgekomen:

terug naar vragen

Met deze toets gaat u terug naar het scherm waar vanaf u het printen heeft opgestart.

Welke printerdriver wordt gebruikt?

Als u wilt nagaan van welke printerdriver gebruik wordt gemaakt tijdens de uitvoer naar scherm, klik dan met de rechter muisknop op de open ruimte rechts naast de knop met de tekst “Ga naar”.